

Nærings- og Fiskeridepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Att: postmottak@nfd.dep.no

Dato:
31.10.2014

Høringsuttalelse – NOU 2014 Enklere regler - bedre anskaffelser. Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket

Det vises til høringsbrev fra Nærings- og Fiskeridepartementet av 20. juni 2014 vedrørende forslag til endringer i de særnorske reglene knytte til offentlige anskaffelser.

Folketrygdfondet er et særlovsselskap eid av staten ved Finansdepartementet og er et offentligrettslig organ underlagt reglene om offentlige anskaffelser, jf. forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) § 1-2. Folketrygdfondet en relativt liten organisasjon med 50 ansatte og har få innkjøp over EØS-terskelverdiene (klassisk sektor). Det betyr at de fleste innkjøp er regulert av de særnorske reglene i anskaffelsesregelverket.

Vår erfaring med innkjøp etter anskaffelsesregelverket, er at det er unødig komplisert og at en forenkling slik utvalgets flertall foreslår er fornuftig og hensiktsmessig. For en liten organisasjon som Folketrygdfondet uten særskilt kompetanse på anskaffelsesregelverket, erfarer vi at det brukes mye tid og ressurser på å forstå og søke å etterleve reglene i FOA. Frykten for å gjøre feil og manglende muligheter for å justere tilbudet underveis, betyr at selv et begrenset innkjøp oppleves som relativt komplisert. I enkelte tilfeller brukes mer ressurser på prosess fremfor fornuftige vurderinger knyttet til selve innkjøpet. Forslaget fra utvalgets flertall medfører, med noen unntak, at det er de grunnleggende prinsippene som vil være førende for et innkjøp. Det er både en forenkling og sikrer samtidig at det gjennomføres bedriftsøkonomisk fornuftige innkjøp.

Folketrygdfondet er i enige i de vurderinger og forslag til endringer som utvalgets flertall foreslår. Vi har enkelte kommentarer knyttet til noen av forslagene som det redegjøres nærmere for nedenfor.

1. Formål og grunnleggende prinsipper

Folketrygdfondet er enig i at det er et generelt behov for å rydde opp og klargjøre formålet med anskaffelsesregelverket slik at det presiseres til å være effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse om offentlige kontrakter uten å henvise til virkemidler. Dagens formålsbestemmelse fremstår som uklar ift hvilke formål som er relevante.

Vi mener også at det er viktig at de grunnleggende prinsippene rendyrkes slik at man unngår overlappende prinsipper eller prinsipper uten selvstendig innhold. Ettersom de

grunnleggende prinsippene både kan danne selvstendig grunnlag for plikter og rettigheter og fungerer som tolkningsmomenter, er det særlig viktig at de er klare og tydelige. Regelverket benyttes også av ikke-jurister, og det er desto viktigere med klarhet og tydelighet ift de prinsipper som skal følges ved et innkjøp.

2. Unntak

Departementet har bedt om innspill på om kontrakter som er unntatt det nye anskaffelsesdirektivet bør unntas de norske anskaffelsesreglene i sin helhet eller om visse kontrakter bør underlegges de nasjonale reglene. Folketrygdfondet er enige i at alle anskaffelser under NOK 100 000 bør unntas generelt fra anskaffelsesregelverket.

Utvalget foreslår videre at "Kontrakter om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, salg, kjøp og overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter" (direktivets artikkel 10 e)) skal omfattes av de grunnleggende prinsippene.

Vi mener at denne typen tjenester bør unntas i sin helhet fra anskaffelsesreglene, også fra de grunnleggende prinsippene. Meglertjenesten er forholdsvis standardisert både ift. pris og innhold. Selv om markedet for meglertjenester er preget av stor konkurranse, er Oslo Børs og markedet for kjøp og salg av verdipapirer begrenset og lite likvid, særlig for enkelte verdipapirer. Enkelte meglere vil typisk ha poster eller tilgang til de aktuelle verdipapirene, mens handel i markedet eller over børs både vil ta tid og presse prisen på verdipapirene. I praksis vil det derfor kunne være få meglere som kan yte den ønskede tjenesten (kjøp eller salg av et bestemt verdipapir), til en best mulig pris for det aktuelle verdipapiret. Ettersom kursene endres nesten kontinuerlig, er det dessuten ikke tid for å gjennomføre "konkurranser" for å få tilbud på meglertjenesten. Kjøpet av meglertjenester er normalt mindre viktig da det er tilgangen til verdipapirer som er det vesentlige.

Det er heller ikke praktisk å gjennomføre konkurranse eller sikre gjennomsiktighet i forbindelse med en transaksjon da det vil synliggjøre Folketrygdfondets strategi og hensikter ift kjøp eller salg av verdipapirer til flere meglere. Det vil da være en risiko for at andre aktører nyttiggjør slik informasjon til egen fordel og på en måte som gjør transaksjonen dyrere for Folketrygdfondet ("frontrunning").

På denne bakgrunn mener Folketrygdfondet at kontrakter "om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, salg, kjøp og overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter" generelt bør unntas fra anskaffelsesregelverket.

3. Terskelverdier

Folketrygdfondet mener at den nasjonale terskelverdien på NOK 500 000 bør justeres i tråd med den generelle prisjusteringen til NOK 600 000.

4. Nye prosedyreregler

Vår erfaring er at det i mange tilfeller er vanskelig å angi hvilken prosedyreform som er mest hensiktsmessig i forbindelse med et innkjøp. Normalt benyttes derfor åpenanbudskonkurranse, noe som medfører at man blir begrenset til den dokumentasjon

som er avlevert for vurdering av tilbudet. Av frykt for å få klager, er det sjelden vi søker avklaringer eller på annen måte kontakter leverandøren. Det betyr ofte at det er beskrivelsen av en tjeneste som er avgjørende i vurderingen, uten mulighet for å sjekke nærmere om tjenesten faktisk passer til det planlagte formål. Å vurdere en tjeneste basert kun på en beskrivelse, vil tilgodese store leverandører som har kapasitet og erfaring med denne formen for konkurranse og hindrer at mindre erfarne leverandører når frem. I seg selv er det negativt for konkurransen.

Vi mener derfor at det er riktig og viktig å åpne for at forhandling gjøres til en mulig og valgfri del av alle konkurranser. Det betyr at det bør være mulig å beslutte om forhandlinger er ønskelig også etter at tilbudsfristen er utløpt. Etter vår oppfatning vil en forhandlingsmulighet både virke forenklende og fremme god konkurranse.

5. Minimumsregleverk

Folketrygdfondet mener at et minimumsregelverk slik utvalgets flertall foreslår, dvs basert på de grunnleggende prinsippene, et skriftlighetskrav og kunngjøringsplikt, er tilstrekkelig og hensiktsmessig. Det gir oppdragsgiver stor grad av fleksibilitet, og leverandører nødvendig forutberegnelighet og sikkerhet. Slike minimumsregler vil omfatte mindre innkjøp hvor det er viktig at prosessregler ikke blir styrende for hvordan innkjøpet bør foretas, men som samtidig ivaretar alminnelige bedriftsøkonomiske prinsipper. Færre og enklere krav vil bidra til at innkjøp i større grad kan gjennomføres uten inngående kjennskap til regler og prosedyrer, noe som vil være en fordel og forenkling både for oppdragsgivere og leverandører.

Med vennlig hilsen
Folketrygdfondet

Christina Stray
Advokat

